

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie z zażalenia **Z. J.** ,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,
w dniu 17 lutego 2026 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Przeworsku
z dnia 9 grudnia 2025 r., sygn. akt II Kp 117/25,
o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu,
z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości,
na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*,

p o s t a n o w i ł :
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Przeworsku postanowieniem z dnia 9 grudnia 2025 r., sygn. akt II Kp 117/25, zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy z zażalenia **Z. J.** , na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w Strzyżowie o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Uzasadniając swój wniosek wskazał, że sprawa dotyczy zażalenia na postanowienia prokuratora o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie czynności prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dębicy, który wydał postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie o przestępstwo z zawiadomienia **Z. J.** .

Zaakcentował również stanowisko autora zażalenia, który podawał w wątpliwość możliwość obiektywnego rozpoznania sprawy przez jakikolwiek sąd z Podkarpacia. W przekonaniu Sądu, w świetle powyższych okoliczności dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby dla zachowania warunków do bezstronnego i rzetelnego rozpoznania sprawy została ona przekazana innemu sądowi równorzędnemu.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Rejonowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Należy podkreślić, że instytucja unormowana w art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątku od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy i z tego względu jej zastosowanie powinno mieć miejsce jedynie wówczas, gdy przemawiają za tym szczególne względy, związane z dobrem wymiaru sprawiedliwości. Jednym z nich jest autorytet wymiaru sprawiedliwości, dla kształtowania którego należy unikać sytuacji, w których rozpoznanie danej sprawy przez sąd wiązałoby się z ograniczeniem swobody orzekania lub mogłoby – w odczuciu społecznym – prowadzić do uzasadnionego przekonania o braku warunków do bezstronnego rozpoznania sprawy (zob. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2021 r., IV KO 4/21, LEX nr 3126169*). W orzecznictwie wskazuje się jednak, że „autorytet i powaga wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby sądy nie ulegały presji opinii publicznej, ani nie popadały w zwątpienie co do własnych kompetencji w zakresie przeprowadzenia rzetelnego procesu. Racjonalna nieustępliwość w tym względzie sprzyja kształtowaniu się pozytywnego wizerunku organów trzeciej władzy, minimalizując tym samym wątpliwości co do obiektywizmu i niezawisłości w rozpoznawaniu przyszłych spraw, ograniczając tendencję do nadużywania stosowania właściwości delegacyjnej w związku z inicjatywami sądów na tle wątpliwości co do respektowania gwarancji sprawiedliwego procesu” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2011 r., III KO 72/11, LEX nr 1044040; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2009 r., III KO 81/09, OSNKW 2010/2/20, LEX nr 551465*).

Aprobuując powyższe poglądy, należy stwierdzić, że sama okoliczność, iż osobą której dotyczy sprawa z zażalenia Z. J. jest prokurator Prokuratury

Rejonowej w Dębicy nie może uzasadniać skorzystania przez Sąd Najwyższy z tzw. właściwości delegacyjnej, mającej charakter wyjątku od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy. Nie jest w tym zakresie obojętny charakter sprawy przed sądem, która dotyczy jedynie kontroli postanowienia prokuratora o odmowie wszczęcia śledztwa, nie zaś rozstrzygnięcia o odpowiedzialności karnej prokuratora. Wprawdzie zagadnienie to może teoretycznie zaważyć o postawieniu prokuratora w stan oskarżenia, jednak jest to już tylko kontrola decyzji procesowej i to podjętej na wstępnym etapie postępowania karnego. W tego typu sprawach wystarczającymi gwarancjami obiektywizmu sędziów orzekających w sprawie, które powinny znaleźć zastosowanie w pierwszej kolejności, są unormowania określone w art. 40-43 k.p.k. Dopiero, jeżeli z powodu wyłączenia sędziów rozpoznanie sprawy w danym sądzie nie byłoby możliwe, sąd wyższego rzędu zobligowany będzie do przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 43 k.p.k. (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2021 r., III KO 78/21, LEX nr 3342056; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2022 r., V KO 53/22, LEX nr 3395020*). Warto na koniec zaznaczyć, że wprawdzie do wystąpienia przez sąd z wnioskiem o skorzystanie przez Sąd Najwyższy z uprawnienia przewidzianego w art. 37 § 1 k.p.k. może skłonić inicjatywa strony podjęta w trybie art. 9 § 2 k.p.k., jednak tego rodzaju wnioski, co oczywiste, nie są wiążące dla sądu, podobnie jak i wyrażona w nich ocena realiów procesowych sprawy w kontekście wystąpienia przesłanki, o której mowa w art. 37 § 1 k.p.k. Co więcej, jak wskazuje się w literaturze: „w sytuacji, gdy czynność może być przeprowadzona wyłącznie z urzędu, organ procesowy nie ma obowiązku ustosunkowania się do wniosku” (J. Kosonoga, w: *Kodeks postępowania karnego. Tom I*, red. R.A. Stefański, S. Zabłocki, Warszawa 2017, teza 12 do art. 9).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[J.J.]

[a.ł.]

